T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/411
KARAR NO : 2024/373
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Davacının Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı :S.Y
Vekili : Av. T. Ö
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. M. S

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin 22/12/2008 - 23/06/2017 tarihleri arasında İskilip Metin Alkan Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak, her yıl ek ödeme açıklamasıyla yaklaşık 2 maaş tutarında ikramiye alarak çalıştığını, görevlendirmelerde görev yolluğu aldığını, 23/06/2017 tarihinde iş akdinin herhangi bir haklı nedene dayanılmadan feshedildiğini, hak etmiş olduğu kıdem tazminatının kendisine ödenmediğini iddia ederek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere; kıdem tazminatı alacağı olarak 100 TL'nin fesih tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 14/04/2022 tarih ve E.2021/257, K.2022/153 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

3. Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 28/04/2023 tarih ve E.2022/1782, K.2023/777 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğundan, istinaf talebinin kabulüne, mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava; iş sözleşmesinden kaynaklanan kıdem tazminatı alacağının tahsiline ilişkindir.*
>
> *Taraflar arasında, davaya bakma görevinin iş mahkemesine mi yoksa idare mahkemesine mi aitolduğu noktasında uyuşmazlık bulunmaktadır.*
>
> *657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesinde "Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur, hükümleri yer almaktadır.*
>
> *Bu maddeye istinaden çıkarılan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında sözleşmeli veya ek ders görevi ile görevlendirilecek uzman ve usta öğreticiler hakkında yönetmeliğin 5/2 maddesi uyarınca da, Uzman ve Usta Öğreticilerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca 02/12/1998 tarihli ve 98/12120 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan T.C.Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslarda belirtilen miktarda ek ders görevi verilebileceği belirtilmiştir.*
>
> *Görev konusu kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden dikkate alınmalıdır.*

İş mahkemelerinin görev alanını hakim, tarafların iddia ve savunmalarına göre değil, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesini esas alarak belirleyecektir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, işçinin İş Kanunu kapsamında kalmaması halinde iş mahkemesine açılan davada, davanın esastan reddi usule aykırıdır. Dava dilekçesinin görev nedeni ile reddi ve adli yargı görevli ise davanın görevli hukuk mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

İdari Yargının görevli olması "dava dilekçesinin yargı yolu yanlışlığı nedeni ile reddine" karar verilmesi gerekir. İdari Yargı görevli ise gönderme kararı verilemez.

7036 sayılı Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca göre işçiler ile işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Valiliğin onayı ile görevlendirildiği, davacıyaücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları kanununun 89.maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmaktadır.

Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında olması iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez.

Davacı 657 sayılı yasanın 89. maddesinde belirtilen statü içinde ve Valilik onayı ile görevlendirilmiştir. Davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmamaktadır. Taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğunun kabulü gerekir. Aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi-işveren ilişkisi olarak nitelenemez.

Bu hukuki olguya göre uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olup, mahkemece yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi yerine işin esasına girilmesi hatalıdır.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda 6100 sayılı HMK'nun 353/1-a-4 maddesi gereğince dosyanın esası incelenmeden mahkemesine iade edilmesine karar vermek gerekmiş, açıklanan sebeplerle aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM :YUKARIDAAÇIKLANANNEDENLERLE;

1-İş bu dava dosyasında yukarıda belirtilen ilk derece mahkemesinin kararında davalı vekilinin bu yönleri amaçlayan istinaf itirazları kabulü ile yukarıda yazılı sebeplerden dolayı eksikliklerin tamamlanması amacıyla diğer istinaf sebepleri incelenmeksizin dosyanın 6100 Sayılı HMK'nın 353/1-a-4 maddesi gereğince ESASI İNCELEMEDEN KALDIRILMASINA; mahkemesine iade edilmesine..."

4. **İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 04/07/2023 tarih ve E.2023/127, K.2023/165 sayılı kararı** ile, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığından davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 31/05/2024 tarih ve E.2023/2584, K.2024/1130 sayılı kararı ile, istinaf isteminin HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Valiliğin onayı ile görevlendirildiği, davacıya ücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89.maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmakla davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabii olduğunun kabulü ile yukarıda bahsedilen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 2022/1782 Esas 2023/777 Karar sayılı ilamı uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davada idari yargının görevli olduğundan davanın dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: (Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere)

1-Davada idari yargının görevli olması nedeni ile HMK'nın 114/1-b, 115/2 maddeleri gereğince dava şartı bulunmadığından davanın usulden REDDİNE..."

5. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. Ankara 23. İdare Mahkemesi 16/07/2024 tarih ve E.2024/1108, K.2024/1006 sayılı kararıile, 2577 sayılı Kanun'un 33/2. maddesi gereğince, davacının son görev yaptığı yer olan İskilip ilçesinin, idari yargı yönünden bağlı olduğu Çorum İdare Mahkemesinin yetkili olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine,dava dosyanın yetkili Çorum İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7. **Çorum İdare Mahkemesi 07/08/2024 tarih ve E.2024/617 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı idare arasında geçici bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer uyuşmazlıklardaki yerleşik içtihatları kapsamında uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, müvekkilinin 22.12.2008-23.06.2017 tarihleri arasında İskilip

Metin Alkan Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptığı, 23.06.2017 tarihinde iş akdinin davalı idare tarafından gerekçe gösterilmeksizin sona erdirildiği, ancak hak kazandığı kıdem tazminatının ödenmediği ileri sürülerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 100,00-TL kıdem tazminatının fesih tarihinden itibaren işleyecek mevduata uygulanan en yüksek faiz ile birlikte ödenmesinekarar verilmesi istemiyle açılan davada, İskilip Asliye Hukuk Mahkemesinin 04.07.2023 tarih E:2023/127, K:2023/165 sayılı kararıyla, idari yargı görevli olduğundan ve dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi, bu karara karşı davacı tarafından yapılan istinaf başvurusunun Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 31.05.2024 tarih E:2023/2584, K:2024/1130 sayılı kesin kararıyla reddi ile kararın kesinleşmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu anlaşılmış olup, bu hizmet ilişkisine dayanılarak talep edilen kıdem tazminatı alacağının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 27/03/2023 tarih ve E:2023/214, K:2023/243 sayılı kararı da bu yöndedir ..."

8. Çorum İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyası ve kesinleşmiş karar örneği Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

10. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

11. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun*"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;
...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
...
ifade eder.
..."

12. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

13. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

14. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

15. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

16. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye

mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

17. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

18. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

19. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde, adli yargının kesinleşmiş karar örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacının İskilip Metin Alkan Halk Eğitim Merkezinde22/12/2008 tarihinden itibaren usta öğretici olarak görev yapmakta iken, 23/06/2017 tarihinde iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, kıdem tazminatı alacağının yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

23. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Çorum İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İskilip Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 04/07/2023 tarih ve E.2023/127, K.2023/165 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A.Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Çorum İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İskilip Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 04/07/2023 tarih ve E.2023/127, K.2023/165 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN